

ČEZ se soudí s Rumunskem o tradingové příspěvky

Polostátní skupina ČEZ rozjela další soudní spor v zahraničí. V listopadu minulého roku totiž podala firma ČEZ, a. s., která je součástí celé skupiny, správní žalobu k Odvolacímu soudu v Bukurešti. Jejím cílem je zpochybnit oprávněnost příspěvku do tamního Fondu energetické transformace. Ten museli platit obchodníci s energiemi. ČEZ považuje příspěvek za „prohibitivně vysoký a iracionálně konstruovaný“.

V právní bitvě jde přitom o velké peníze. ČEZ chce totiž dosáhnout toho, aby získal zpět prostředky zaplacené na tento příspěvek ve výši stamilionů korun. O sporu informovala energetická skupina ve své výroční zprávě za uplynulý rok.

„Rozporovaný příspěvek se vztahuje na obchodování (trading) s elektřinou a zemním plynem. Konstrukce tohoto příspěvku nebere v úvahu všechny související transakce, a vede proto i k odvodům příspěvku bez ohledu na zisk,“ říká mluvčí ČEZ Roman Gazdík s tím, že příspěvek vylučuje tradingové aktivity. „To vedlo k zastavení obchodování ČEZ i některých jiných zahraničních obchodníků na rumunském trhu,“ dodává. Další podrobnosti k žalobě neuvedl. Skupina ČEZ obchoduje s energiemi po celé Evropě.

Z rumunského trhu se tuzemský energetický kolos stáhl před čtyřmi lety, když australské finanční skupině Macquarie prodal distribuční společnost CEZ Vânzare, čtyři vodní elektrárny a největší evropský pevninský větrný park Fantanele a Cogeaľac za částku, která se odhadovala ve výši okolo třiceti miliard korun.

Kromě pře v Rumunsku vede skupina ČEZ i další spory se státy, ministerstvy či státními firmami. S Bulharskem běží ve Washingtonu mezinárodní arbitráž již od července 2016. Ve sporu si skupina ČEZ stěžuje na zásahy bulharských institucí, které poškodily její podnikání v zemi. Skupině se dlouhodobě nelíbily úřední zásahy v oblasti stanovení a regulace cen elektřiny.

Výše nároku ČEZ se pohybuje ve stovkách milionů eur, což znamená, že v korunách půjde o miliardy. V minulém roce již v arbitráži proběhla dvě ústní jednání.

Bulharských investic se skupina ČEZ definitivně zbavila po sedmnácti letech, když v roce 2021 nejvýznamnější část majetku prodala společnosti Eurohold. Ta za sedm bulharských podniků zaplatila 335 milionů eur.

V Polsku se pak soudí společnost CEZ Skawina (člen skupiny ČEZ) s ministerstvem klimatu a životního prostředí. Chce zaplatit 47 milionů polských zlotých (273 milionů korun). O zaplacení částky usiluje CEZ Skawina kvůli tomu, že nedostala emisní povolenky v objemu 176 197 tun, které měla dostat za splnění investic. Firma je majitelem černouhelné elektrárny o výkonu 330 megawattů.

Letos v březnu zahájil ČEZ další pokus o prodej svých polských společností CEZ Skawina, CEZ Chorzów, CEZ Produkty Energetyczne Polska a CEZ Polska. Předchozí snahy byly totiž neúspěšné.

Mezinárodní arbitráž pak zahájil ČEZ loni v únoru s ruskou státní společností Gazprom Export. Ta spadá do skupiny Gazprom, což je největší producent zemního plynu na světě.

Kvůli krácení dodávek zemního plynu v loňském roce žádá ČEZ po ruské společnosti náhradu škody okolo jedné miliardy korun. Situace kolem obchodu s plynem se zkomplikovala, když ruská vojska v únoru 2022 vpadla na Ukrajinu a Evropská unie v odvetě přijala vůči Moskvě sérii sankcí. K tomu se přidalo ještě poškození podmořských plynovodů Nordstream 1 a Nordstream 2. Přes Nordstream 1 putoval ruský plyn do Německa.

Spor mezi firmami ČEZ a Gazprom Export řeší arbitráž ve švýcarské Ženevě. Arbitráž rozhoduje tříčlenný tribunál, v jehož čele stojí chilský právník Cristián Conejero, informoval specializovaný server Investment Arbitration Reporter.

Vladan Gallistl